

1. Mnogi Hrvati i nadalje su nostalgični prema Njemačkoj zbog potpore neovisnosti, ali i kao zemlji u kojoj su mnogi našli posao i osigurali egzistenciju. No, na čemu se danas trebaju temeljiti odnosi dviju država te kako ocjenjujete političku i ekonomsku suradnju?

Za mene to nije nostalgija. Meni je ta posebna povezanost među ljudima, tih 370.000 Hrvata u Njemačkoj, ono što njemačko-hrvatske odnose čini posebnima. I to nije jednosmjerno. Mnogi Nijemci cijene Hrvatsku, bilo kao destinaciju za ljetovanje s bogatom poviješću i mediteranskim ozračjem ili kao atraktivnu lokaciju za njemačka poduzeća. Naša gospodarska, kulturna i politička suradnja vrlo je bliska. Pristupanjem Hrvatske Europskoj uniji ta je suradnja dobila dodatni snažan poticaj. Moj prvi posjet vašoj zemlji u svojstvu saveznog predsjednika jasna je poruka: Hrvatska je Njemačkoj važan i dragocjen partner. Istovremeno u našim odnosima ima još puno potencijala pa su tako naša uzastopna predsjedanja Vijećem EU-a sljedeće godine velika prilika za daljnje jačanje naše dobre suradnje.

2. Hrvati kao najveću prednost članstva u EU navode mobilnost. No ta je mobilnost je zasad skoro isključivo jednosmjerna ulica. Što čini Njemačka kako bi njezina radna snaga najbolje iskoristila mobilnost i kako bi se govorilo o *brain circulation-u*, nasuprot čemu je u Hrvatskoj prije svega riječ o *brain drain-u*?

Sloboda kretanja i sloboda poslovnog nastana u Europskoj uniji prije svega predstavljaju dodatne prilike za svakog pojedinca. Omogućuju dodatno kulturno obogaćenje te stjecanje osobnih iskustava. Ta je mobilnost ujedno i bitan element zajedničkog unutarnjeg tržišta od čijih otvorenih granica profitira i Hrvatska. Znam da je Njemačka cilj mnogim Hrvaticama i Hrvatima te da se kod vas o pitanjima iseljavanja vode i kontroverzne rasprave. Unatoč raširenoj percepciji, u Njemačku se ljudi ne doseljavaju samo, već se mnogi iz nje i iseljavaju. 2017. je primjerice preko milijun ljudi napustilo Njemačku. Usprkos takvom trendu svim je državama Europske unije u cilju ponuditi ljudima u vlastitoj zemlji vjerodostojnu i atraktivnu perspektivu - i to uvjerljivim reformama i okvirnim uvjetima. Njemačka u tome podržava Hrvatsku gdje god je to moguće, primjerice suradnjom na području dualnog strukovnog obrazovanja.

3. Trebaju li se Hrvati bojati eura? Kritičari eura kažu da on prednost samo za najveće ekonomije, ponajprije njemačku.

Euro je oduvijek imao svoje kritičare. Međutim, dio je europskog projekta i odraz dubokog uvjerenja da je za nas Europljane dobra budućnost moguća samo u zajedništvu. Za pristupanje euru postoje ugovoreni kriteriji čije je ispunjenje od velike koristi za stabilnost svih nacionalnih ekonomija. Mislim da primjer Vašeg susjeda Slovenije pokazuje da i manje nacionalne ekonomije mogu profitirati od prednosti zajedničke europske valute. Svakako se veselimo što Hrvatska želi pristupiti euro zoni i što radi na ispunjenju kriterija.

4. Kako vidite budućnost EU? Bi li trebalo biti više ili manje integracije država članica? Može li europski integracijski projekt opstati kad s jedne strane imamo ukidanje granica slijedom Schengena, dok se s druge strane na europskim granicama podiže žica? Je li moguća stabilna EU ako su razlike u prihodima njezinih državljana toliko izražene? Prosječni prihod u Hrvatskoj je tripot niži no u Njemačkoj.

U narednim mjesecima mnogo je toga je na kocki glede Europe. S *brexitom* smo po prvi put suočeni s izlaskom jednog partnera iz Europske unije. Za dva mjeseca održat će se izbori za Europski parlament. Građanke i građani odlučivat će o vrlo različitim nacrtima budućnosti Europe. Moje uvjerenje je sljedeće: samo kao uistinu složna i ravnopravna zajednica, države Europe imat će odjeka u svijetu sutrašnjice te našem glasu podariti važnost. Potrebna nam je stoga snažna, djelotvorna Europska unija sa zajedničkim institucijama. Povratak na nacionalno niti je prava pouka iz ratova prošlosti, niti pravi recept za izazove budućnosti - od migracija preko klimatskih promjena sve do digitalizacije. Jednako tako on nije ni pravi recept za brže izjednačavanje životnog standarda u Hrvatskoj i Njemačkoj. Moja je želja da ljudi u Hrvatskoj, Njemačkoj i svugdje u Europskoj uniji iskoriste izbore za Europski parlament kako bi se ideji snažne Europe dao snažan mandat.

5. Koliko će tema migranata biti aktualna? Je li moguće naći zajednički europski odgovor? Do sada ga nema. Hrvatska, primjerice, na vanjskim granicama EU ne pušta imigrante. Čak i kad dospiju u Hrvatsku, ne žele ostati u Hrvatskoj, već otići na zapad,

najčešće Njemačku. Kako bi se tu Hrvatska, država prvog prihvata, i Njemačka, kao ciljna zemlja, trebale postaviti?

Postupanje s izazovima bijega i migracije snažno je polariziralo mnoga društva zemalja EU te je i unutar EU-a dovelo do dubokih podjela. Stoga je žurno potreban zajednički europski odgovor. Pritom se oslanjam na tri misli vodilje. Prvo, nikada ne smijemo biti ravnodušni prema ljudima u nevolji. Naprotiv, moramo učiniti još više za mir i bolje životne uvjete, poglavito u mnogim afričkim zemljama. Drugo, prema političkim prognamicima ubuduće jedino možemo ispravno postupati ako razlikujemo između onih koje se stvarno politički proganja i onih koji su u bijegu zbog ekonomske nevolje. Iako iza oba razloga bijega stoje teške ljudske sudbine, iz njih ne proizlazi isto pravo na prihvata u Europi. I treće, moramo definirati legalne pristupe Europi kojima će se nadzirati i upravljati migracije sukladno našim mjerilima. Kako bismo u tim pitanjima došli do praktičnih europskih rješenja, svi se sudionici moraju odreći ideoloških zaoštavanja. Iako je to teško, ipak smatram da u Europi ne bismo smjeli popustiti u nastojanju da postignemo pravednu raspodjelu tereta kad je u pitanju prihvat osoba koje traže zaštitu zbog političkog progona ili građanskog rata.

6. Ovdje u Hrvatskoj ponovno je u fokus dospjela rasprava o pozdravu Za-dom-spremni. Ne postoji jasnoća oko postupanja sa simbolima totalitarnih režima. Kako se Njemačka suočila s vlastitom prošlošću – kako nacističkom, tako i komunističkom? Postoji li u vezi s time i pravna regulativa?

Zbog vlastite bolne prošlosti Njemačka drugim zemljama ne treba dijeliti savjete. Samo mogu reći iz vlastitog iskustva da je samokritično suočavanje s prošlošću nakon političkog i moralnog sloma holokausta i Drugog svjetskog rata bilo preduvjet za blagodat pomirbe - s Francuskom, Poljskom i mnogima drugima nad kojima je nacionalsocijalistička Njemačka izvršila užasno nasilje. Danas smo posebno zahvalni na dobrim odnosima s Izraelom. No taj proces suočavanja nije završen te ne smije biti usmjeren samo na prošlost. On mora imati u vidu i budućnost. Pokazivanje i nošenje simbola nacionalsocijalističkog režima u Njemačkoj je zabranjeno kaznenim zakonom. Takva regulativa spada u pouke koje smo izvukli iz vladavine bezakonja. No u te pouke spada i dosljedan angažman protiv svih oblika ksenofobije i antisemitizma.

7. Populizam je u Europi u zamahu. Kako se boriti protiv njega? Kako se ophoditi s čelnicima država koji se služe populizmom tj. koji postupaju populistički?

Živimo u vremenu brzih tehnoloških i društvenih promjena. Kod ljudi to izaziva nesigurnost, brige pa čak i strahove. O tome moramo raspravljati otvoreno, pa i kontroverzno, kako je i primjereno u demokraciji. Pritom ujedno vrijedi i načelo poštovanja u međusobnom ophođenju, što isključuje omalovažavanje, mržnju te ugrožavanje drugih. Političarima je najveći izazov pronalazak konkretnih rješenja za goruće probleme uz istovremeno razvijanje ideja za budućnost. Trebaju nam pouzdanje i hrabrost te točan i distinktivan pogled koji se oslanja na snagu razuma.